

Doporučený postup screeningového testu přístrojem Plusoptix v České republice

Na základě dohody odborných společností: České společnosti dětské oftalmologie a strabologie, České společnosti ortoptistek, České kontaktologické společnosti, Asociace zrakových terapeutů a Společenstva Českých optiků a optometristů a se souhlasem České oftalmologické společnosti byl vypracován doporučený postup screeningového testu přístrojem Plusoptix.

Vyšetření Plusoptixem je screeningová metoda zachycující kritické refrakční vady pomocí fotorefrakce:

1. Přístroj je určený k preventivnímu, screeningovému, záchytu refrakčních vad u dětí v rizikovém období, tj. ve věku od 6 měsíců do 3 let. Cílem je včasné zjištění významných refrakčních (dioptrických vad) v populaci, které by mohly způsobit poruchy vývoje vidění u dětí.

Přístroj slouží pouze jako preventivní test a tudíž v žádném případě nenahradí podrobné vyšetření očním lékařem.

2. **Screening poruch zraku:** Tento test je vhodný provést nejdříve v 6. - 12. měsíci a rescreening provádíme za ½ roku, tj. v 18. měsíci věku dítěte. Má-li dítě pozitivní rodinnou anamnézu, pak lze rescreening opakovat ve 2 a 3 letech věku dítěte.

Při měření dětí do 3 let jde o screeningový test, u dětí po 4 roku věku se jedná o test na záchyt kritických hodnot vad refrakce dříve či jinak nezjištěných.

3. **Kdo by měl screening provádět:** Podle stávajícího systému péče o děti by to měl být vzhledem k nutnosti provést testování ve věku do 3 let života dítěte **dětský lékař nebo praktický lékař pro děti a dorost**. Ten je povinen stanovit zrakovou ostrost monokulárně ve 3 letech se zalepením právě nevyšetřovaného oka náplastovým okluzorem. **Oftalmolog**, a zejména dětský oftalmolog, nemá pro systematicky prováděnou prevenci časovou kapacitu. Dále může test provádět **NL profese pracující ve zdravotnictví tj. ortoptista, zrakový terapeut či optometrista pouze v následujícím rozsahu:**

Odborník	Co může provádět
Oftalmolog	Refrakce, šilhání, tupozrakost, anisokorii
Ortoptista	Refrakce
Optometrista (pod odborným dohledem dětského očního lékaře dle vyhlášky č. 55/2011 §10 odst. 3.)	Refrakce
Zrakový terapeut	Refrakce

- Optometristé mohou provádět test pomocí Plusoptixu, ale pouze pod odborným dohledem oftalmologa dle vyhlášky č. 55/2011 §10 odst. 3. Podepsaný oftalmolog zodpovídá za závěr.
- Optik, optický technik či prodavač v optice by měření vůbec neměli provádět.

4. **Praktické provedení:** Plusoptix je schopný měřit refrakci binokulárně – tzn. na obou očích zároveň. Dítě před testováním není nutné „rozkapávat“ a výsledek znáte během několika minut.

Rodič každého testovaného dítěte by měl dostat certifikát s výsledkem měření či do Zdravotního průkazu dítěte a mladistvého samolepící štítek s výsledkem měření nebo výsledek vyšetření vyhotovený na základě naměřených hodnot a podepsaný osobou, která za měření zodpovídá. Jinak nelze výsledek testu považovat za validní. Provozovatel je povinný schovávat tyto kopie či výsledky měření jako právní dokumentaci.

Při provádění testu ve školkách musí být se souhlasem rodičů s provedením testu vyvěšen i kontakt na osobu, která v případě otázek rodičům vysvětlí naměřené hodnoty. Měl by být uveden i lékař, kterého mohou kontaktovat, respektive ortoptistka či zrakový terapeut. Certifikát obsahuje jasné doporučení, zda je u jejich dítěte nutné podrobné vyšetření očním lékařem či nikoliv.

5. **Pokud Plusoptix vyhodnotí test jako pozitivní**, mělo by následovat vyšetření visu. Dle výsledků měření by se pediatři měli obracet buď na ortoptickou sestru, či zrakového terapeuta.

6. **Existují dvě varianty přístroje Plusoptix**

- **varianta A09** pro oftalmology a ortoptistky, zrakové terapeuty - bez automatického vyhodnocování.

Na certifikátu Plusoptixu A09 je nutná kolonka pro podpis osoby, která test provedla, a podpis lékaře či ortoptistky, zrakového terapeuta, který výsledek hodnotil. Bez těchto náležitostí nebude certifikát validní. Podepsaný specialista zodpovídá za závěr.

- **varianta S08 a S09** pro pediatry s automatickým vyhodnocením naměřených výsledků.

Při použití této varianty se test hodnotí vždy dle tabulky kritických hodnot.

Text na certifikátu A09:

Tento screeningový test může předcházet kompletnímu očnímu vyšetření nebo být jeho součástí, ale nenahrazuje jej. Slouží k měření refrakce bez rozkapání očí. Naměřené výsledky vyhodnotil oční specialista. Vyšetření by mělo být opakováno zhruba v ½ ročních intervalech. Bez uvedení osoby hodnotitele výsledků měření není tento certifikát validní.

Měření provedl:

Měření vyhodnotil:

Text na certifikátu S09:

Tento screeningový test může předcházet kompletnímu očnímu vyšetření nebo být jeho součástí, ale nenahrazuje jej. Slouží pouze k měření refrakce bez rozkapání. Výsledky jsou automaticky vyhodnoceny dle tabulky kritických hodnot refrakce. Vyšetření by mělo být opakováno zhruba v ½ ročních intervalech. Bez uvedení osoby zodpovídající za provedené měření není tento certifikát validní.

Měření provedl:

7. **Jednotné nastavení kritických hodnot** a tabulky, dle níž vyhodnocuje varianta Plusoptix S08 a S09 pro potřeby screeningu v ČR po dohodě s ČOS a ČSDOS zajistí Videris s.r.o. u všech prodaných přístrojů v ČR. (Stávající nastavení hraničních dioptrických hodnot přístroje zachycuje nikoliv kritické a závažné dioptrické vady, ale jakékoliv refrakční vady.)

Věk v měsících	Anizometropie	Astigmatismus	Myopie	Hyperopie	Anisokorie
6 - 12	2,00	2,50	2,00	4,00	1,50
12 - 36	1,50	1,50	2,00	3,00	1,50
36 - 72	1,50	1,00	1,00	2,50	1,50
72 - 240	1,00	1,00	1,00	2,00	1,50

8. **Seznam všech uživatelů přístroje Plusoptix** je zveřejněn na webových stránkách <http://www.plusoptix.zrak.cz/seznam-pracovist/>

9. **Doporučení odborných společností bude muset vyvěsit každý vlastník Plusoptixu** ve své provozovně, nebo na svých webových stránkách. Také v případě testování dětí ve školkách by toto doporučení mělo být předem vyvěšeno.

10. **Plusoptix není klasický autorefraktor a nelze podle něj psát brýle.**

Neodborné a neprofesionální používání Plusoptixu způsobujete znehodnocení možného přínosu nové metody a nadměrné a zbytečné zahlcení dětských oftalmologů.

V Praze 19. 2. 2014